

Yttrande på Remiss - Handlingsplan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017-2021 (KSKF/2016:132)

Stadsbyggnadsförvaltningen har tagit del av remissen över Handlingsplan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017-2021.

Förvaltningen ser positivt på att en handlingsplan skapas och ser det som en möjlighet att stärka arbetet med grupper som behöver extra stöd i samhället. Detta arbete är något som pågått länge på stadsbyggnadsförvaltningen, ett exempel på detta är mål nummer 8 i trafikplanen från 2012 som lyder: ”Transportsystemet ska vara lika tillgänglig för alla med särskilt fokus på barn, personer med funktionsnedsättning och äldre”. Ett annat exempel är det tillgänglighetsprogram som löpte mellan 2004 och 2010 på stadsbyggnadsförvaltningen där samtliga stadsdelar har fått en översyn och ett åtgärdsprogram kring den fysiska utemiljön.

Förvaltningen arbetar på olika sätt med dessa frågor. Bland annat utifrån Boverkets föreskrifter och allmänna råd om enkelt avhjälpna hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser. Bygglovsavdelningen har daglig kontakt med byggherrar och fastighetsägare för att tillse att föreskrifter har följs. Det finns även en upparbetad samverkan mellan rådet för funktionshindervalsfrågor och Stadsbyggnadsförvaltningen vid större (och även mindre) projekt. Handlingsplanen kan ge ytterligare stöd för förvaltningens arbete med fysisk tillgänglighet.

De synpunkter som Stadsbyggnadsförvaltningen har på remissen är följande:

- a) Handlingsplanen känns mer som en strategi. Den sträcker sig över en längre tid och har inte några direkta delmål annat än att det står att nämnderna själva ska bryta ner det till handlingsplaner.
- b) Då alla har olika kunskapsnivåer så bör viktiga författningar såsom Boverkets HIN (Enkelt avhjälpna hinder) och ALM (Tillgänglighet på allmänna platser) nämnas som komplement till att vissa andra lagar exemplifieras.
- c) Även Myndigheten för delaktighet (före detta Handisam) bör nämnas tillsammans med deras nätverk *Nätverket för tillgänglighetsfrågor* (som

- administreras tillsammans med SKL) bör nämnas då detta nätverk är väl fungerande och mycket aktivt.
- d) Ur stadsbyggnads synvinkel ser vi gärna att det tillgänglighetsprogram som löpte mellan 2004 och 2010 redovisas i nuläget då samtliga stadsdelar har fått en översyn och ett åtgärdsprogram kring den fysiska utemiljön.
  - e) Bygglovsavdelningen kan genom enkla och informativa broschyrer upplysa fastighetsägare och byggherrar om tillgänglighet och dess vikt i samhället. I dagsläget finns inget sådant material. En förhoppning är att denna handlingsplan kan bidra till att sådant material arbetas fram.

I remissunderlaget ställs ombuds vi lämna synpunkter på några frågor.

1. Är dokumenten begripliga?

Dokumentet är begripligt men kunde vara mer utförligt.

2. Är planen och anvisningen meningsfulla i er roll eller i den kontext ni verkar i?

Anvisningarna är för otydliga. Stadsbyggnadsförvaltningen har under lång tid bedrivit arbete för ökad tillgänglighet med fokus på personer med funktionshinder. Något som ytterligare skulle kunna stärka detta är genom gemensamt arbete, något som inte framgår av planen då respektive förvaltning själva ska jobba vidare på egen hand. Ett bättre förslag hade varit att föreslå en samordningstjänst för tillgänglighetsfrågor vilket inte är ovanligt bland andra större kommuner. Risken är att denna plan leder till ”business as usual”.

3. Kan planen och anvisningen ge stöd i er roll eller i den kontext ni verkar i?

Att det finns en gemensam plan för tillgänglighetsarbetet är ett stöd. Det ger mer tyngd åt dessa frågor och gör att det inte är lika lätt att kompromissa bort vissa aspekter eller se dem som randvillkor.

4. Är anvisningen praktiskt användbar i er vardag/er kontext?

Anvisningarna är knapphändiga eller skulle kunna förtydligas. Stadsbyggnadsförvaltningens tolkning är att vi ska skapa årliga handlingsplaner med koppling mot de övergripande målen och sedan en kartläggning av hur arbetet bedrivs idag. Kartläggningen är central för att veta hur bra vi är idag och hur mycket vi kan förbättra oss. Annars blir det svårt att säga något om mål, målnivåer och indikatorer.

1. Saknar ni något i dokumenten?

Inget annat än det som nämns i punkterna a-e ovan.

Marianne Hagman
Förvaltningschef

Anna Ekwall
Chef planavdelningen

§ 105

Remiss av förslag - Handlingsplan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017-2021 (KSKF/2016:132)

Beslut

1. Förslag till handlingsplan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017-2021 remitteras till kommunens samtliga nämnder, styrelser, råd och beredningar för yttrande.
2. Remissvaren ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 30 augusti 2016.

Ärendebeskrivning

Kommunledningskontoret har inkommit med en skrivelse i ärendet daterad den 11 april 2016. Av skrivelsen framgår att förslag till handlingsplan för personer med funktionsnedsättning 2017-2021 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har samråd skett med kommunala rådet för funktionshinderfrågor. Handlingsplanen innehåller förslag till målsättning för tillgänglighetsarbetet som omfattar hela kommunkoncernen.

Handlingsplanen beskriver nuläge och behov, ansvar och organisation samt målsättning med tillgänglighetsarbetet som ska konkretiseras i det ordinarie styrsystemet på både kommunövergripande och för enskilda nämnders- och bolag

Förslag till handlingsplan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017-2021 remitteras till kommunens samtliga nämnder, styrelser, råd och beredningar för yttrande. Remissvaren ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 30 augusti 2016.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

FN:s konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning är sedan 2009 styrande för funktionshinderspolitiken. Konventionen utgår från grundläggande principer som jämlikhet och icke-diskriminering och varje individs möjligheter att utifrån sina förutsättningar delta i samhällslivets alla delar. Tillgänglighet är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling.

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

Ett effektivt tillgänglighetsarbete handlar om fungerande socialt liv där det finns service, mötesplatser, och trygghet samt möjlighet till delaktighet och inflytande över vardagen för alla människor, vilket i sin tur bidrar till bättre folkhälsa. Handlingsplanen för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska också ses som en viktig strategi för att uppnå en jämlik en folkhälsa i Eskilstuna.

Yrkanden

Sarita Hotti (S) yrkar bifall till kommunledningskontorets förslag.

Beslutet skickas till:
Samtliga nämnder och bolag
Kommunstyrelsens samrådsorgan
Jämställdhetsberedningen
Trygga Eskilstuna

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Några frågeställningar till era remissyttranden

Eskilstuna kommuns plan för jämlik folkhälsa och social uthållighet 2017-2021 består av två delar:

- Eskilstuna kommuns plan för jämlik folkhälsa och social uthållighet 2017-2021
- Anvisning – jämlik folkhälsa (Bilaga 1)

Med remissyttranden från samtliga nämnder, bolagstyrelser och samrådsorgan samt intressenter som varit involverade i processen vill kommunledningskontoret få in synpunkter samt eventuella förbättringsförslag för de två dokumenten.

Några frågeställningar att fundera kring när ni svarar på remissen:

1. Är dokumenten begripliga?
2. Är planen och anvisningen meningsfulla i er roll eller i den kontext ni verkar i?
Dela med er av era tankar om saken.
3. Kan planen och anvisningen ge stöd i er roll eller i den kontext ni verkar i?
4. Är anvisningen praktiskt användbar i er vardag/er kontext?
Dela med er av era tankar om saken.
5. Saknar ni något i dokumenten?

Remissversion - Handlingsplan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017 - 2021

Inledning

Tillgänglighet är en mänsklig rättighet kopplad till delaktighet och demokrati. Men det är också samhällsekonomiskt lönsamt att verka för tillgänglighet. Ofta handlar det om relativt enkla insatser och små medel som gör att alla kan vara delaktiga i samhällets olika delar. Ett effektivt tillgänglighetsarbete påverkar folkhälsan genom att människor mår bättre, kan utbilda sig och få arbete och på andra sätt vara delaktiga i samhället.

Att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning är en grundläggande förutsättning för att uppnå jämställdhet och mångfald i Eskilstuna kommun. Tillgänglighet är en del av den sociala dimensionen i hållbar utveckling. Det handlar om ett fungerande socialt liv där det finns service, mötesplatser och trygghet samt möjlighet till delaktighet och inflytande över vardagen för alla människor.

Det beräknas att ca 10 procent av Sveriges befolkning har någon form av funktionsnedsättning. Förändringar i samhället reducerar funktionshinder men kan även öka dem i vissa fall. Ibland krävs särskilda lösningar för personer med funktionsnedsättning. Det är samtidigt viktigt att påpeka att anpassade åtgärder och lösningar som är nödvändiga för 10 procent av befolkningen, underlättar för 40 procent och gör det bekvämt för 100 procent. Universella lösningar såsom elektroniska dörröppnare, rymliga hissar och texter skrivna på ett enkelt och tydligt språk är därför att föredra. Arbetet för tillgänglighet berör och gynnar alla i Eskilstuna kommun.

Invånare, brukare och kunder ska kunna ta del av kommunens lokaler och verksamheter på likvärdiga villkor. Kommunen som arbetsplats ska vara tillgänglig för medarbetare och arbetssökande. Utgångspunkten i all planering och genomförande av kommunens verksamheter är att människor är olika och har olika förutsättningar, behov och önskemål. Tillgänglighetsfrågorna ska integreras som en naturlig del i det dagliga arbetet.

Lagar som styr

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Sedan 2009 ska Eskilstuna kommun följa FN:s konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. De allmänna principerna redovisas i artikel 3 och är:

- respekt för människors värde och självbestämmande
- icke-diskriminering
- fullständigt och faktiskt deltagande i samhället
- respekt för olikheter och acceptering av att personer med funktionsnedsättning är en del av den biologiska mångfalden
- lika möjligheter
- tillgänglighet
- jämställdhet mellan kvinnor och män
- respekt för den löpande utvecklingen av förmågorna hos barn med funktionsnedsättning

Regeringens strategi för funktionshinderpolitiken

De nationella målen för funktionshinderspolitiken slogs fast år 2000. Målen är ständigt aktuella och har inge bortre tidsgräns.

De är:

- samhällsgemenskap med mångfald som grund
- samhället ska utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet
- jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning.

Inriktningen på arbetet ska vara att

- skapa förutsättningar för självständighet och självbestämmande
- förebygga och bekämpa diskriminering
- identifiera och undanröja hinder för full delaktighet i samhället för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning

Nationella lagar

Det är starkt uttalat i den svenska lagstiftningen att samhället ska göras tillgängligt och användbart för alla oavsett funktionsförmåga och det finns flera lagar, riktlinjer och föreskrifter som direkt berör arbetet med tillgänglighet. Exempel på lagar är Arbetsmiljölagen, Diskrimineringslagen, Lagen om stöd och service, Plan- och bygglagen, Skollagen, Språklagen och Socialtjänstlagen.

Definition av begrepp

Funktionsnedsättning

En persons nedsättning av fysisk, psykisk, intellektuell, kognitiv, emotionell eller sensorisk funktionsförmåga, vilken uppstår till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Sådana skador, tillstånd eller sjukdomar kan vara livslånga eller tillfälliga. Många av oss har någon form av funktionsnedsättning. En nedsättning syns inte alltid utanpå.

Funktionshinder

Det hinder som samhället utgör på grund av en persons funktionsnedsättning. Det betyder att omgivningen är otillräcklig på något sätt. Det är miljön som blir ett funktionshinder i de fall den blir en begränsning för personer med funktionsnedsättning. En person som använder rullstol blir funktionshindrad när det saknas ramp för att ta sig in i en byggnad. En person med födoämnesallergi blir funktionshindrad om det inte finns alternativa val i lunchmenyn i personalmatsalen.

Tillgänglighet

Tillgänglighet kan indelas i organisatorisk, fysisk, social, psykisk, kommunikativ och ekonomisk tillgänglighet. Att arbeta med tillgänglighet innebär att vi till exempel gör både information och fysisk miljö användbar för alla.

Beredning

Handlingsplanen har tagits fram i samverkan med förvaltningarna samt kommunens råd för funktionshinderfrågor. Planen fastställs av kommunfullmäktige.

Ansvar och organisation för tillgänglighetsarbetet

Alla medarbetare i kommunen har ett ansvar att bidra till att rättigheterna förverkligas. För att nå målen krävs en god samverkan och samarbete både internt inom kommunkoncernen och externt med föreningar, organisationer, myndigheter och företag.

Det övergripande samordningsansvaret ligger hos kommunledningskontoret.

Kommunala rådet för funktionshinderfrågor är ett samrådsorgan.

En eller flera tillgänglighetsansvariga ska finnas på varje förvaltning och i varje bolag. Deras uppdrag är att driva på och samordna tillgänglighetsarbetet.

Mål och uppföljning

Varje nämnd och styrelse ska bryta ner handlingsplanens övergripande mål i årliga åtaganden som redovisas i kommunens delårs- och årsbokslut. Åtagandena ska vara kopplade både till ett verksamhets- och ett arbetsgivarperspektiv.

Nuläge och behovsanalys

Många åtgärder genomförs kontinuerligt och förutsättningarna och möjligheterna för personer funktionsnedsättning förbättras ständigt. Det kan dock samtidigt konstateras att arbetet inte i tillräckligt stor utsträckning sker på ett systematiskt sätt ute i verksamheterna. Kartläggning av nuläge och behov samt utvärdering av genomförda insatser sker inte i tillräckligt stor omfattning och relativt enkla åtgärder som spelar stor roll för människor med funktionsnedsättning uteblir.

En kartläggning av hur tillgänglighetsarbetet bedrivs idag i förvaltningar och bolag behöver genomföras. Både extern och intern information om kommunens tillgänglighetsarbete behöver utvecklas. Kunskap och kompetens inom området behöver öka i verksamheterna. Kunskapen ska kopplas både till ett verksamhets- och ett arbetsgivarperspektiv.

Målsättning med tillgänglighetsarbetet

Övergripande mål

Personer med funktionsnedsättning har rätt till god livskvalitet och hälsa vilket möjliggörs genom boende, sysselsättning, fritid och ett fullt deltagande i samhället på jämlika villkor. I Eskilstuna kommun ska alla människor ges förutsättningar för att leva självständigt och göra egna val.

1. Bemötande

Personer med funktionsnedsättning upplever ett gott och respektfullt bemötande i kontakten med kommunens medarbetare.

2. Kunskap

Medarbetare har, i förhållande till sin profession, kunskap om funktionsnedsättningar, hur funktionshinder kan påverka människors delaktighet.

3. Upphandling

Tillgänglighetskrav finns med vid upphandling. Beställarkompetens omfattar kunskap om funktionsnedsättningar och tillgänglighet.

4. Information och kommunikation

Kommunens externa och interna information är tillgänglig genom att alla ges möjlighet att hitta information och kommunicera utifrån sina förutsättningar.

5. Fysisk miljö

Det är lätt att ta sig till och från kommunens verksamheter samt att använda de verksamheter, lokaler, bostäder och utemiljöer som kommunen erbjuder.

Kommunen verkar genom information för att privatäga, publika lokaler blir tillgängliga i så stor uträkning som det är möjligt. Detsamma gäller vid privatägd ny- och ombyggnation av flerfamiljshus.

6. Utbildning

Personer med funktionsnedsättning får de resurser de behöver för att kunna utvecklas så långt det är möjligt och genomföra de utbildningar för både barn och vuxna som kommunen erbjuder.

7. Arbete och sysselsättning

I Eskilstuna finns goda möjligheter till arbete alternativt meningsfull sysselsättning oavsett funktionsförmåga.

Hos kommunen som arbetsgivare rekryteras medarbetare med funktionsnedsättningar och arbetsplatserna är anpassade för att uppnå likvärdiga arbetsvillkor.

8. Kultur och fritid

Alla har möjlighet att besöka kommunens mötesplatser och delta i de aktiviteter kommunen erbjuder.

9. Stöd, service och tjänster

Personer med funktionsnedsättning har tillgång till en tillgänglig bostad och stödinsatser efter behov. Respekt för individens önskemål och självständiga val samt full delaktighet i samhället präglar både utformning och utförande av insatser.